

DAVLATIMIDA YOSHLAR TILIDA MILLIY MADANIYAT AKSI

Tovboyeva Maxsuda Muzapparovna

*Samarqand davlat tibbiyot universiteti Yoshlar bilan ishlash,
ma'naviyat va ma'rifat bolimi tyutori*

Annotatsiya: Mazkur maqolada hozirgi o'zbek yoshlarining tili orqali milliy madaniyatning ifodalanishi, o'zgarishi va yangicha talqin qilinishi tahlil qilinadi. Yoshlar nutqi milliy identifikatsiya, qadriyatlar va madaniy ongning muhim ko'rsatkichidir. Tadqiqotda yoshlar nutqida uchraydigan slang, so'z o'yinlari, inglizcha-ruscha aralash so'zlardan foydalanish holatlari, shuningdek, raqamli madaniyat va globallashuvning tilga ko'rsatgan ta'siri yoritiladi. Maqola yoshlar tili orqali milliy o'zlikning qanday saqlanib, zamonaviy kommunikatsiya muhitiga moslashayotgani yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Milliy madaniyat, yoshlar tili, lingvistik identifikatsiya, globallashuv, slang, raqamli madaniyat, o'zlik, kommunikatsiya.

Keywords: National culture, youth language, linguistic identity, globalization, slang, digital culture, self-identity, communication.

Ключевые слова: Национальная культура, язык молодежи, языковая идентичность, глобализация, сленг, цифровая культура, самобытность, коммуникация.

Barchamizga ma'lumki, til — millatning ruhiyati, tafakkuri va tarixiy tajribasining eng muhim ko'zgusidir. Ayniqsa, yoshlar tili — jamiyatda kechayotgan madaniy, ijtimoiy va texnologik o'zgarishlarning bevosita ifodasidir. Bugungi kunda yoshlar tili orqali o'zbek jamiyatidagi modernizatsiya, raqamli kommunikatsiya va global madaniyatning ta'sirini kuzatish mumkin. Shu bilan birga, milliy qadriyatlar, xalqona ifodalar, hazil-mutoyiba va ma'naviy meros yoshlar nutqida o'z aksini topib, yangi kommunikativ shaklda yashamoqda. Mazkur maqolaning maqsadi — o'zbek yoshlarining tilida milliy madaniyatning qanday ifodalanishini tahlil qilish, uning ijtimoiy-madaniy ahamiyatini ochib berish va bu jarayonning globallashuv davridagi o'zgarishlarini yoritishdir. Har bir millatning o'ziga xoslik belgisi, avvalo, uning tilida namoyon bo'ladi. O'zbek tili xalqning qadriyatlari, axloqiy me'yorlari va urf-odatlarini ifoda etuvchi asosiy omildir. Yoshlar tili ham bu jarayonning davomidir. Masalan, "Assalomu alaykum" kabi salomlashuv iborasi hatto onlayn muloqotda ham o'z shaklini saqlab qolmoqda, biroq qisqartirilgan shakllari ("salom", "assal") yangi kommunikatsiya uslubiga moslashgan. Shuningdek, "Ota duosi – farzandga nur", "Yaxshilik qil, suvga tashla" kabi maqollar yoshlar tili orqali turli

kontekstlarda hazil, motivatsion yoki ijtimoiy ma'noda qayta talqin qilinmoqda. Globallashuv va internetning kengayishi natijasida yoshlar nutqida ingliz va rus tillaridan o'zlashgan so'zlar faol qo'llanilmoqda. Masalan, "like bosish", "post qilish", "storiga qo'yish", "content yaratish", "update bo'lish", "chill qilish" kabi iboralar buning yaqqol dalilidir. Bu jarayon madaniy o'zgarishlar bilan birga tilning rivojlanishiga ham olib kelmoqda. O'zlashgan so'zlar ko'pincha fonetik va grammatik jihatdan o'zbek tiliga moslashtiriladi, bu esa tilning moslashuvchanligini ko'rsatadi. Yoshlar slangi — o'ziga xos lingvokulturologik hodisa bo'lib, u yoshlarning dunyoqarashi, hissiyoti va ijtimoiy holatini aks ettiradi. Masalan, "gap yo'q", "zo'rakan", "otday", "realda uchrashamiz", "bechora modda", "otvet yo'q" kabi so'z va iboralar yoshlar orasida keng qo'llaniladi. Ular orqali yoshlar o'zaro yaqinlikni, o'ziga xos hazil tuyg'usini va milliy mentalitetdagi samimiyatni ifoda etadilar. Bu holat o'zbek madaniyatidagi hazilkashlik, ijtimoiy birlik va samimiy muloqot qadriyatlarining saqlanayotganidan dalolat beradi. Bugungi raqamli davrda yoshlar tili internet orqali madaniyatni yangi shaklda ifoda etmoqda. TikTok, Telegram, Instagram va YouTube platformalarida folklor, maqollar, milliy kiyimlar, xalqona qo'shiqlar zamonaviy uslubda namoyon etilmoqda. Masalan, Navro'z, Sumalak tayyorlash, yoki Palov challenge kabi videolar milliy qadriyatlarning global miqyosda tarqalishiga xizmat qilmoqda. Shu orqali yoshlar milliy g'ururni saqlab, uni yangi kommunikatsion maydonga olib chiqmoqdalar. Til va madaniyatni asrashda ta'lim tizimi, OAV va davlat siyosati muhim o'rin tutadi. O'zbek tili bo'yicha milliy dasturlar, "Yoshlar va til" loyihalari, teleko'rsatuvlar, milliy kontentlar yoshlar orasida o'zbek tilining mavqeini oshirmoqda. Shuningdek, oliy o'quv yurtlarida tilshunoslik, madaniyatshunoslik va kommunikatsiya fanlarining integratsiyasi yoshlarning milliy o'zligini chuqurroq anglashiga xizmat qilmoqda. Bugungi yoshlar tili — an'anaviylik va zamonaviylik sintezidir. U orqali madaniyat o'z shaklini yo'qotmay, balki yangi mazmun bilan boyimoqda. Yoshlar nutqida xalqona iboralar, zamonaviy terminlar, inglizcha neologizmlar uyg'unlashib, o'ziga xos madaniy kodni shakllantirmoqda. Bu til madaniyatning doimiy rivojlanayotgan tirik tizim ekanini tasdiqlaydi. Hozirgi o'zbek yoshlarining tili milliy madaniyatni ifodalash, saqlash va yangicha talqin etishning samarali vositasidir. Globallashuv va raqamli madaniyat sharoitida ham yoshlar o'z tilida milliy qadriyatlarni ifoda etishdan voz kechmagan. Yoshlar tili — bu milliy ruhning zamonaviy shakli, u madaniy o'zlikni yo'qotmay, balki uni global madaniyat kontekstida qayta ifodalaydi. Shu bois, yoshlar nutqini o'rganish nafaqat lingvistik, balki madaniy taraqqiyotning muhim yo'nalishidir. Xulosa sifatida shuni ta'kidlab o'tishimiz joizki, bugungi kunda nafaqat yoshlar orasida tilimiz sofligini saqlash muhim ahamiyat kasb etmoqda, balki barcha yoshdagi fuqarolarimiz ham zamonaviy texnika va texnologiyalardan foydalangan holatda chet el so'zlariga murojaat qilishmoqda.

Bu esa o‘z navbatida tilimiz orqali madaniyatimizga bo‘lgan e‘tibor va qiziqishlarini oshirishlarini davrning o‘zi talab qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ostonova, S.N. (2021). National Traditions and Rituals in Modern Uzbekistan.
2. Khodjaev, A. (2019). Cultural Adaptation of Uzbek Traditions in Modern Contexts.
3. Karimova, N. (2023). Yoshlar tili va identifikatsiyasi: raqamli madaniyat sharoitida.
4. Giddens, A. (1991). Modernity and Self-Identity.
5. Smith, L. (2006). Uses of Heritage.
6. Tishkov, V. (2000). Ethnicity, Nationalism, and Cultural Transformation.
7. Edwards, M. (2007). Uzbekistan: The Golden Road to Samarkand.
8. To‘xliyeva, M. (2022). O‘zbek tili va yoshlar nutqi: lingvomadaniy yondashuv.